

[4]. Molendina vero brasealia seu haereditaria etiam pro festo Pentecostes proxime futuro solutura sunt iuxta antiquas quietantias exactionem *szos*, videlicet a marca singula duos grossos.

[5]. Coloni autem seu kmethones, tam bonorum nostrorum regalia, quam etiam spiritualium et saecularium omnium dominorum et terrigenarum, reliquam medietatem fertonum pro festo sancti Michaëlis proxime^d futuro [29 IX 1515] modo praemisso solvere tenebuntur sub poenis, negligentibus infligi solitis^e.

[6]. Item tabernatores, integros laneos, vel medios, vel certam quantitatem habentes, et similiter scultetorum kmethones ita^f exactionem, sicut hi ceteri coloni, solvent.

[7]. Item molendina manualia alias *pozrebne* et *folusz* a singula rota in duabus ratis modo praemisso^f solvent sex grossos.

[8]. Item officina qualibet minerae ferri a singula rota solvet sex grossos.

[9]. Item rota sarrae similiter sex grossos solvat.

[10]. Item popones Ruthenici a singula synagoga per fertonem solvere tenebuntur.

[11]. Valachi vero a quolibet centenariio ovium uno semel quindecim grossos simul cum poponibus solvent pro festo Pentecostes; qui vero oves non habent, solvant a curia sex grossos uno semel pro festo Pentecostes.

[12]. Ut autem praefatae exactiones tempestive exigantur, generosum N.^g in exactorem de consilio consiliariorum nostrorum constituimus, omnibus et singulis mandantes, quorum interest, quatinus praelato exactori nostro pro terminis et temporibus superius expressis sub poenis ad hoc constitutis [respondeatis], dilationibusque postpositis responderi faciatis. Vos vero capitanei ad requisitionem exactoris praedicti sub poenis nostris, [in] novis et vetustis statutis contentis², contra negligentes executionem debitam et sufficientem, sicuti ad vestrum officium capitaneale pertinet, faciatis. Et aliter pro gratia nostra non facturi.

Datum Cracoviae in conventionne generali, die dominico Invocavit anno Domini millesimo quingentesimo decimo quinto [25 II 1515], regni vero nostri anno nono.

V. LITTERAE RESTIUM IN CONVENTU CRACOVIENSI DECRETI

A. Litterae restium in conventu Cracoviensi decreti, qui celebratus est pro dominica Reminiscere^a, sub hac forma verborum datae^b.

Sigismundus etc. Universis et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, dignitariis, officialibus, burgrabiis et nobilitatum communitatibus, advocatis et scultetis ceterisque subditis nostris terras regni nostri ubique incolentibus et praesertim terram et districtum Posnaniensem¹ de iure et consuetudine ad expeditionem bellicam obligatis, sincere nobis et fidelibus nostris dilectis gratiam.

Magnifici, generosi, nobiles, famosi et providi, sincere nobis et fideles nostri dilecti! Cum in hoc Cracoviensi conventu singulas regni necessitates et imminetia a variis hostibus pericula cum consiliariis nostris metiremur, a quibus undique tam infidelibus quam etiam Christianis circumdati sumus, inter cetera, quae ad tuendam et conservandam regni ipsius nostri rem

^d proximo MK₂.

^e solutis MK₂.

^{f,f} W MK₂ tekst ten został opuszczony przez kopistę. O. Balzer uzupełnił na podstawie Księgi poborowej ziemi przemyskiej i sanockiej.

^g W MK₂ pozostawiono w tym miejscu okienko.

^a W tekście błędnie: Septuagesima (co oznaczałoby: 2 lutego 1515). Poprawiono na Reminiscere, zgodnie z zakończeniem tego aktu.

^b W tekście: datae sunt.

² Por. wyżej, konstytucje sejmu koronacyjnego 1507 r., art. 12, oraz z sejmu piotrkowskiego 1512 r.: Constitutio de officiis capitaneis incumbendis diligenter exequendis.

¹ Por. konstytucje sejmu walnego piotrkowskiego z 1514 r., art. 9.

publicam cum hiisdem consiliariis constituimus et decrevimus, id etiam visum est potissimum faciendam, ut omnes subditos regni nostri admoneamus, ut se ita parent, quod imminente periculo ad quancunque [*sic*] partem vel nobiscum vel sine nobis prout necessitas postulabit, alias cum magnificis Nicolao Lubrański Posnaniensi, Ioanne Zaramba de Calynowa Calissiensi palatinis, quos ad hanc necessitatem duces exercituum nostrorum totius Maioris Poloniae terrarum cum consiliariis regni designavimus, contra quemcunque hostem ne possint [*vinci*]. Itaque praesentes litteras nostras in vim primarum et secundarum restium mittimus mandamusque vobis sub amissione bonorum, ita sitis interim parati, ut cum ultima restium per nos fueritis admoniti admoveri contra quemcunque hostem vel nobiscum vel sine nobis, prout imminens^c necessitas postulare videbitur, ad tempus et locum hisdem litteris designandum, ne dubitetis. Volumus autem, ut has ipsas litteras unus ad alium de more sibi viciniorem transmittat et ultimus eas loci capitaneo reddat. Datum Cracoviae, die dominico Reminiscere, anno Domini millesimo quingentesimo quintodecimo [4 III 1515], regni nostri anno nono. Ad mandatum Regiae Maiestatis.

B. Ultimae restes, sed frustratae.

Sigismundus Dei gratia rex. Universis et singulis palatinis, prout supra. Paucis ante diebus in fine conventus proximi Cracoviensi litteras nostras in vim primarum et secundarum restium conscribi mandamus et missimus ea de more ad capitaneos nostros, ut eas inter communitates nobilitatis^d transmissas, publice in civitatibus et oppidis clamari et publicari faciant, ut sint omnes ad bellum parati, quocunque illud futura necessitas convertendum offendet. Nunc vero, cum paulisper ab regno secessimus veritique, ne interim, donec Deo favente revertemur, aliquid accadat a quibuscunque hostibus, quod sit reipublicae regni nostri et item nobis (quod Deus omen avertat) aliquid detrimenti allaturum, decrevimus, ut si quid impenderet adversi, cum consilio palatinorum, quibus eius rei curande negotium datum est, eas mittant.

Itaque nobis omnibus supradictis nostris subditis committimus et mandamus et sub amissione bonorum vestrorum omnium volumus, ut mox cognitis praesentibus litteris arma capiat^e et cum palatinis vestris ad diem^f, in loco^g armati conveniat, ut hostium nostrorum et regni nostri impetum cum Dei auxilio ita retundere et reprimere possitis, ut inde et res ipsa publica nullum sentiat detrimentum et vos tandem gloriam in ea bellica expeditione pluribus victoriis iam acquisitam, quoad fieri poterit, augere et ampliare possitis. Datum in Hradzyszcze, sabbato proximo ante dominicam Laetare, anno, quo supra [17 III 1515]. Ad mandatum Regiae Maiestatis proprium.

C. Litterae restium ex Wylna missae sub isto qui sequitur verborum tenore in vim primarum, secundarum et ultimarum.

Sigismundus etc. Universis et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, dignitariis, officialibus, burgarbiis et nobilitatum communitatibus, advocatis et scultetis ceterisque subditis nostris terras Regni nostri ubique incolentibus et praesertim terram NN. et districtum N. de iure et consuetudine ad expeditionem bellicam obligatis, sincere nobis et fidelibus nostris dilectis, gratiam regiam. Magnifici, generosi, nobiles, famati et providi, sincere nobis et fideles dilecti! Cum ex Regno huc ad Magnum Ducatum Lithvanie proficisceremur sperantes Thartarum averti a summa auaritia^h et societate, quam ultro a nobis repetabat et quam hic demum eius nuntii iuramento firmaverunt constat et fideliter acturum nihil tunc ad defensionem Regni praeter consueta praesidia contra clandestinos et leues insultus cum consiliariis nobiscum Sandomiriae existentibus cum vero ipse Thartarus violato federe et iureiurando quibus res et rationes humanae firmantur et consistuntur permiserit magnum exercitum in terras Regni nostri et Magni Ducatus Lythwanie et damnum magnum in eis fecerit, quod non possumus vere gravissimo animo ferre veremurque insuper ne in complacentiam hostis nostri ducis Moskouie ad hunc

^c Odczyt wątpliwy.

^d W tekście: nobilitate.

^e W tekście: capitatis.

^f W tekście okienko dla późniejszego wypełnienia daty.

^g W tekście okienko dla późniejszego wypełnienia miejscowości.

^h Cztery ostatnie wyrazy – odczyt niepewny.

alium vel maiorem ad ipsas terras Regni nostri mittat, quando nos ab eodem hoste nostro hic ex alia parte acriter vigeremus et in iam subdito et inopinato periculo oportunius remedium affectu posse non videmus praeter communem ad bellum motionem, has praesentes litteras in vim primarum, secundarum et ultimarum restium mittimus, quibus vobis omnibus et singulis, districtius praecipientes, mandamus et volumus, ut mox visis illis non expectatis aliis litteris nostris sub ammissione bonorum vestrorum arma capiat et quilibet vestrum capiat et cum palatino vestro Magnifico Cristophoro de Schydlowyech Regni nostri cancellario ad diem N., in loco N., circa N. armati compareatis et ad nos omnino conveniatis, ut Thartarorum ipsorum impetum cum Dei auxilio ita retundere una nobiscum possitis, ut inde amplius res ipsa publica senciatur detrimentum. Et vos laudem et gloriam in re bellica pluribus victoriis iam acquisitis quoad fides poterit augere et ampliare valeatis et ne quispiam vestrum de hac expeditione bellica et mandato nostro aliquam ignorantiam suam praetendat, volumus, ut sub poenis iure eodem Regni statutis unus ad alium sibi viciniorem praesentes litteras restium, cum illas perlegerit, transmittat. Ultimus vero easdem domino capitaneo repraesentet similiter sub bonorum suorum ammissione, aliter facere non ausuri, pro gratia nostra. Datum Wilne, in vigilia Assumptionis Mariae, anno Domini, quo supra [14 VIII 1516].